

Değişim Sürecinde Alevi Hareketi (EK) Fethullah Gülen: “Bütün Alevilerin ayaklarının altına başımı rahatlıkla koyabilirim”

14.07.1995 Milliyet

Son dönemdeki çıkışlarıyla ve cemaatinin faaliyetleriyle hep gündemde kalan Fethullah Gülen, Gazi olaylarının ardından "Ben de Aleviyim" demesiyle dikkatleri çekmişti. Son olarak İzmir'de Başbakan Tansu Çiller'den cemevi açmak için destek istediği öne sürülen Fethullah Gülen kendisine yazılı olarak ilettiğimiz soruları yanıtladı.

Alevi-Sünni ayrımı konusunda ne düşünüyorsunuz?

Gülen: Temelinde sevgi, muhabbet, birlik, düzenlik, yardımlaşma ve birleştiricilik bulunan bir yol ne yazık ki, Alevi değil, birtakım sol, komünist ve tamamen bölücü, kan dökücü örgütlerce sahipleniliyorsa, biz bunun Alevilikle alakası olmadığını kabul ediyor ve Alevi kardeşlerimizin de aynı inançta olduğuna inanıyoruz. İslam içi siyasi kavgaların, sahabe arasındaki birtakım hadiselerin tamamen tarihte kaldığı bir zamanda Sünni-Alevi ayrımının yersizliği ortadadır ve şu anda böyle bir ayrımı destekleyecek hiçbir unsur sözkonusu değildir. Aleviliği istismar etmeye çalışan bazı komünist örgütler ve onlara alet olan ateistler, hem İslam'ın, hem bu ülke ve milletin, hem de arkasına sığındıkları Atatürk'ün düşmanıdır. Yıllarca onu en büyük faşist ve burjuva devrimcisi olarak suçlayanlar, eğer emellerinde muvaffak olurlarsa -ki, inşallah olamayacaklardır- ilk defa Kemalizm'i dinamitleyeceklerdir. Çoklarının habersiz bulunduğu bu hakikatı ilk defa burada ifade ediyorum.

Özellikle 1980 sonrası başlayan ve Alevi aydınlarınca “Alevi Rönesansı” olarak tanımlanan hareketliliği nasıl değerlendiriyorsunuz?

Gülen: 80'den sonra dünyanın her tarafında dine dönüş başladı. Demir perdenin çökmesi ile bu daha da hızlandı. Protestanların protestanlığa, Katoliklerin katolikliğe, Budistlerin Budizm'e dönmesi gibi, elbette Müslümanlar da Müslümanlığa dönecekti. Gayet tabii olan bu vetirede, yıllarca sol ve komünistler tarafından istismar edilen Aleviliğin de özünü araması tabiidir. Alevilik, solculuk ve komünistlik değildir. Hele hele sevgi, muhabbet, hoşgörü, diğergamlık, fütüvvet adına vampirler gibi kan içicilik değildir. Kaynakları Hz. Ali (ra)'nın Nehcül-i Belaga'sı ise, Mevlana'nın Mesnevisi, Yunus Emre'nin deyişleri, Hacı Bektaş-i Veli'nin Makalatı, Ahmed Yesevi'nin Hikmetleri ise onlar da kaynaklarına döneceklerdir. Dönecekler ve her türlü istismar ağından kurtulacaklardır.

Gaziosmanpaşa hadiselerinden birbuçuk ay kadar önce birisi vasıtasıyla yukarılara bir rapor ilettim. İstihbaratta profesyonel bir dostumun verdiği bu raporda, PKK tarafından Almanya'da büyük hazırlıklar yapıldığı, Türkiye'de bazı hassas yerlerde Alevi ocak ve bucaklarının kundaklanacağı, Aleviler'den bazılarının vurulacağı ve bütün bunlar Sünnilere isnad edilere Aleviler'in ayaklandırılıp, bir Sünni-Alevi çatışması meydana getirileceği bu raporda yazılıydı. Bunun arkasında da PKK ve Abdullah Öcalan vardı.

Bütün bunların dışardan destek gördüğü, Batılı büyük güçlerin hiçbir zaman birlik halinde gelişmemizi istemediği açıktır. Ve çok acıdır, Türkiye'de Alevi olmadıkları halde Alevilik iddia eden

birtakım ateistler, temelde din ve Atatürk düşmanı, dolayısıyla din ve vücdan hürriyetini garantiye alması gereken laiklik düşmanı çevreler Kemalizm arkasına sığınarak, ateizm adına buna destek verdiler. Fakat bereket versin, Aleviler de, polisimiz de çok basiretli davrandı. Gerçi askerle polis karşı karşıya getirilmeye çalışılıyordu, polisin basireti buna imkan vermedi. Bu münasebetle işin başındaki şahsa telefon ederek polisimize tebriklerimizi arz ettim.

Niyetleri, ülkeyi parçalamak, polisi yıpratıp askeri bir cuntaya gel demek, Müslümanları ve milli, dini hizmet veren müesseseleri ezmektir. Ayrıca, yıllarca istismar edilen Alevileri yine aynı istismar çevrelerinin ağına bir defa daha çekmek ve gerçekleri görerek, bu aşdan kurtulmalarına fırsat tanımamaktı. Allah izin vermedi.

Türkiye'de ateizme, din düşmanlığına kilitlenmiş bir kesim, Alevilerin devamlı surette belli bir siyasi çizginin oy deposu olarak kalmasını istemektedir. Özlerine, öz kaynaklarına ve şifahi kültürden yazılı kültüre geçmeye yönelik Aleviliğin ister rönesans deyin, ister reform deyin, aslıyla buluşması tabii bir vetiredir.

Alevilik sadece Hz. Ali taraftarlığı mıdır?

Gülen: Meseleyi lügati açıdan ele alacak olursak, Alevi deyince ilk akla gelen şey, Hz. Ali (ra) taraftarı olmaktır. Hz. Ali (ra) fütüvvetin, kahramanlığın, diğergamlığın, hasbiliğin temsilcisi idi. O yiğittir, pervasızdır, korkusuzdur, haksızlıktan fersah fersah uzaktır. Bu açıdan Alevilik Seyyidina Hz. Ali (ra)'nin amelinde, davranışta, düşüncede arkasında olmak, ilave olarak da, Hz. Ali (ra)'nin bu yanlarıyla diğer sahabiye yaklaşmak demektir. Hz. Ali (ra)'nin, Efendimiz (SAV)'in velayetini temsil etmesi açısından Hz. Bediüzzaman Said Nursi buna bir de velayeti katar. Türkiye'de Aleviliğin ilk temsilcileri diyebileceğimiz Türkmenler, onun daha çok mertliğine meftun olmuşlardır. Ayrıca, birer delikanlı, yiğit ve akıncı olarak ordularımızın önünde yürümüş ve erler, erenler, alperenler halinde bu milletin i'tilasında büyük hizmetler vermişlerdir.

Siz, Gazi olaylarından sonra "Ben de Aleviyim" şeklinde bir açıklama yaptınız. Bununla neyi kastediyordunuz?

Gülen: Doğup büyüdüğüm evde olsun, yetiştiğim medrese, tekkede olsun ve Bediüzzaman çizgisinde olsun Ehl-i Beyt sevgisi ve tasavvuf Aleviliği en önde gelen unsurlarından biriydi ve birdir de. O kadar ki, evimizde tüten Ehl-i Beyt sevgisinden dolayı benim Hz. Ali (ra)'ye olan tutkum diğer sahabeleri gölgeliyordu. Fakat, en başta Hz. Ebubekir (ra), Hz. Ömer (ra) ve Hz. Osman (ra) olmak üzere bütün sahabinin büyüklüğü müsellemdir. Onlara da sevgi ve bağlılık duymak gerekir. Bu yüzden yıllarca Hz. Ali(ra)'ye olan mahabbetimin diğer sahabiye olan sevgimi gölgelememesi için çok çalışmışımdır. Hz. Ali(ra) "Haydar-ı Kerrar"dır, Damad-ı Nebidir, pekçok huzuri fazilette ve bilhassa Efendimiz (SAV)'in mübarek soyuna, bu soydan kıyamete kadar gelecek çok büyük velilere baba olmada bütün sahabiye üstündür. Bu cihetten Hz. Hasan da üstündür, Hz. Hüseyin de üstündür. İşte bu tasavvuf veya velayet Aleviliği açısından öyle demiştim.

Fıkıhta takip ettiğim Hanefi mezhebi de büyük ölçüde Hz. Ali(ra)'ye dayandığı gibi, Hz. İmam-ı Azam Ebu Hanife ile Hz. İmam-ı Cafer es-Sadık arasında da büyük bir yakınlık vardır.

Bizim mesleğimizde Hasenilik esastır. Hz. Hasan, Hz. Muaviye'ye karşı hilafet davasından vazgeçerek, İslam toplumunun birliğini sağlamış ve müslümanlar arasında kan akıtılmasını önlemiştir. Yani o, siyasetle, dünyevi makam ve mevkilerle alakasının olmadığını ve aslolanın müslümanların birliği olduğunu, bizzat davranışıyla ortaya koymuştur.

İşte bu manada Hz. Hasan'ın çizgisindeyim ve öyle düşünüyorum, Hz. Ali (ra)'yi, Hz. Fatıma (r. anha)'yı, Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin'i seviyorum diyen Aleviler'e karşı bağrımız açıktır. Böyle çok engin, herkese açık bir yanımız var. Her seviyede bulunan Alevi'ye karşı da yardıma hazır bulunduğumuzu rahatlıkla söyleyebilir, hepsinin ayaklarının altına başımı rahatlıkla koyabilirim.

Bu manada Gaziosmanpaşa olayları münasebetiyle "Ben de bir Aleviyim dedim. Annem de o kadar Alevi idi. Babam da o kadar Alevi idi. Önkü o duyguyu, o düşünceyi bana telkin eden babamdı. Evet Hz. Ali (ra)'nin kahramanlıklarını anlata anlata ruhumda kahramanlık düşüncesini bana aşılaman o olmuştu.

İzmir'de Başbakan Tansu Çiller'den cemevi açmak için izin istediğiniz doğru mu? Doğruysa, bu talepteki amacınız nedir?

Gülen: Herhangi bir ferdin cami yapmak veya cemevi açmak için Başbakan'dan izin istemesi sözkonusu olamayacağına göre, böyle bir iddia fevkalade manasızdır. Başbakanlıkla görüşmeden önce, içlerinde Alevi dedelerinin de bulunduğu bazı Alevi vatandaşlarımızla elçiler vasıtasıyla veya bir sofrada yüzyüze gelerek konuştuk, bazı meseleleri müzakere ettik. Bana cemevi yapma hususunda işbirliği teklif ettiler. Cevaben "Bazı kardeşlerimiz, bazı Alevi vatandaşlarımız bizim böyle bir şeye doğrudan katılmamızdan rahatsız olabilirler. Siz, cemevi yapmak mı düşünüyorsunuz, yoksa kültür lokali veya okul açmak mı planlıyorsunuz, her ne yaparsanız biz de arkadan destek veririz. Bu işe doğrudan karışmayalım." dedim. Başbakan'la İzmir'de görüşmem daha yeni gerçekleşti. Benim bu vaadim ise bundan çok önceydi. Başbakan'a İzmir'deki görüşmede, yeraltı dünyası ile, mafya ile alakalı endişelerimi aktardım. Ve bütün bunların faturasının kendisine çıkarılacağını söyledim. Cemevi açma hususunda Alevi kardeşlerimize yardım vaatmem konusunda şunu diyebilirim ki; Alevilik, yıllarca şifahi bir kültür olarak kalmıştır. Şu ilim asrında onun da yazılı kaynaklarına dönmesi gerektir diye düşünüyorum. Ayrıca, benim Alevi vatandaşlarımın cemevlerine saygılı olduğum ölçüde, o da benim duyguma, düşünceme saygılı olacaktır.

İslami çevrelerin büyük çoğunluğu, kabaca Alevilerin Ehl-i Sünnet çizgisine çekilmesi olarak tanımlanabilecek bir strateji izliyor. Bu yaklaşım sahipleri Alevi yerleşim birimlerine cami yapılmasını da öneriyorlar. Halbuki siz cemevlerinin sayısının artırılmasını istiyorsunuz...

Gülen: Alevi vatandaşlarımızın rızası olmadan bir köyde cami yapıldığına kani değilim. İçinden geldiğim meslek mensupları olarak şu ana kadar illa da bir Alevi köyüne cami yapılsın diye ısrar eden müftü veya düyanet görevlisi görmedim. Önceleri daha çok dağ başlarında yaşayan Alevi vatandaşlarımız zamanla yol kenarlarına indiler ve mütemeddin bir toplum olmaya yöneldiler. Kapalı bir toplum olmaktan açık toplum olmaya yönelince okulun yanı sıra caminin de yapılmasını isteyenler çıkabilir.

En son olarak, bir çatışmada ölen Sibel Yalçın'ın da bir imam tarafından yıkanıp, techiz ve tekfin edilmesini isteyen pek çok Aleviler oldu; hatta gerçek Alevi olanlar bu istekte bulundular. Bizzat kendilerine imam talep eden Alevilere de çok rastladım. Bu noktada devlet, Aleviler isterse imam hatiplere Alevilikle ilgili dersler koyabilir. Onların kaynaklarını okutabilir. Sanırım devlet, eğer bir Alevi yerleşim birimine cami yapmışsa, bu Alevilerin istekleri ile olmuştur.

Bu bakımdan bazıları cami yapmak istiyor, bazıları da cemevlerinin sayısının artırılmasını istiyor şeklinde ayrı mülâhazaların varlığını düşünmek kanaatimce yanlıştır. Birtakım ateistlerin, komünist bölücü örgütlerin "Alevi köyünde caminin ne işi var?" demesinin ardında, "hilali, yıldızı koparalım da yerlerine orak-çekiç getirelim" mülâhazası olsa gerektir.